

OBSAH

Několik užitečných grafů	14
Předmluva: Jak tato kniha vznikala čtyřicet let	17
I. část: Pohled do minulosti - věčně proměnlivé klima	23
Úvod: Slunce na hlad nesvítí	23
Galaktické klima	26
Proč vznikla roční období a co se s nimi v posledních letech stalo?	32
Sluneční, mořské a klimatické cykly	37
Sopky	39
Horniny a atmosféra	42
El Nifio, vítr, déšť, oceán a klimatická paměť	46
Společnost, atmosféra a klimatické katastrofy	56
Jak byla objevena poslední doba ledová	59
Holocén - teplé poledové období, ve kterém žijeme	74
Jak zjišťujeme klimatické změny?	83
Pozoruhodná historie skleníkového jevu	88
Vznik globální vědy o klimatu	95
Proč jsou pro nás důležité mořské oscilace?	103
Praha a Stockholm jako rekordmani v počtu očekávaných vln veder	111
Teplý svět je vlhký svět	112
Systémy předběžného varování	113
Desetiletý cyklus	115

Je tato doba skutečně extrémnější?	116
Klima a magnetické pole Země	119
Les, voda a kontinentální vodní pumpa	121
Rozum a cit, vojna a mír, příroda a člověk	130
Povodňová zodpovědnost a klimatické plánování města	132
Proč se Země otepluje méně, než bychom čekali?	136
Antropocén a velké zrychlení světa	138
Kulturní a historické prameny o počasí a klimatu	148
Metodika	156
Vysvětlení základních termínů	159
II. část: Posledních tisíc let	167
Malé klimatické optimum 875-1194	167
Teplá klimatická epizoda 996-1009	174
Studené čtyřleté období 1010-1013	175
Mezidobí 1014-1028	176
Teplé šestileté období 1014-1019	177
Studené období 1020-1021	178
Teplé sedmileté období 1022-1028	178
Studené čtyřleté období 1029-1032	179
Průměrně teplé dvouleté období 1033-1034	180
Studené čtyřleté období 1035-1038	180
Průměrně teplé až teplé čtyřleté období 1039-1042	181
Studené šestileté období 1043-1048	181
Průměrně teplé až teplé osmileté období 1049-1056	183
<i>Výběr meteorologických záznamů pro první polovinu</i>	
<i>11. století s přesahem do začátku jeho druhé poloviny</i>	183
Studená klimatická epizoda 1057-1069	187
Mezidobí 1070-1077	191
Teplé čtyřleté období 1070-1073	191
Studené čtyřleté období 1074-1077	192
Průměrně teplá epizoda 1078-1090	193
Mezidobí 1091-1101	194
Studené čtyřleté období 1091-1094	195
Teplé čtyřleté období 1095-1098	197

Studené tříleté období 1099-1101	197
<i>Výběr meteorologických záznamů pro druhou polovinu 11. století</i>	198
Teplé sedmileté období 1102-1108	204
Studené čtyřleté období 1109-1112	206
Teplé čtyřleté období 1113-1116	206
Studené dvouleté období 1117-1118	207
Teplé pětileté období 1119-1123	207
Studené čtyřleté období 1124-1127	210
Teplé čtyřleté období 1128-1131	212
Studené tříleté období 1132-1134	213
Teplé pětileté období 1135-1139	213
Studená klimatická epizoda 1140-1151	214
<i>Výběr meteorologických záznamů pro první polovinu 12. století</i>	218
Teplé sedmileté období 1152-1158	226
Studené osmileté období 1159-1166	228
Teplé sedmileté období 1167-1173	230
Studené dvouleté období 1174-1175	233
Teplé tříleté období 1176-1178	233
Studené dvouleté období 1179-1180	234
Teplá klimatická epizoda 1181-1194	235
<i>Výběr historických záznamů pro druhou polovinu 12. století</i>	238
První fáze malé doby ledové 1195-1465	242
Studená klimatická epizoda 1195-1206	256
Průměrně teplé tříleté období 1207-1209	259
Studené devítileté období 1210-1218	260
Průměrně teplé tříleté období 1219-1221	262
Studené pětileté období 1222-1226	264
Teplé pětileté období 1227-1231	265
Mezidobí 1232-1246	266
Studené čtyřleté období 1232-1235	267
Teplé tříleté období 1236-1238	269
Studené osmileté období 1239-1246	271
Teplé pětileté období 1247-1251	272
<i>Výběr meteorologických záznamů pro konec 12. století a první polovinu 13. století</i>	273

Počasí v druhé polovině 13. století	277
Studená klimatická epizoda 1252-1264	278
Teplé dvouleté období 1265-1266	281
Studené desetileté období 1267-1276	282
Teplé čtyřleté období 1277-1280	284
Studené tříleté období 1281-1283	285
Teplé jedenáctileté období 1284-1294	288
Studené tříleté období 1295-1297	293
<i>Výběr meteorologických záznamů pro druhou polovinu 13. století</i>	293
Teplé sedmileté období 1298-1304	298
Studená klimatická epizoda 1305-1326	300
Teplé sedmileté období 1327-1333	307
Studená klimatická epizoda 1334-1347	308
Teplé dvouleté období 1348-1349	313
<i>Výběr meteorologických záznamů pro první polovinu 14. století</i>	314
Studené počasí kontinentálních zim a velmi teplých letních období 1350-1364	319
Teplé sedmileté období 1365-1371	326
Studené období 1372-1373	328
Teplé čtyřleté období 1374-1377	329
Studené dvouleté období 1378-1379	330
Teplá klimatická epizoda 1380-1391	331
Studené tříleté období 1392-1394	334
Teplé tříleté období 1395-1397	335
<i>Výběr meteorologických záznamů pro druhou polovinu 14. století</i>	336
Studené jedenáctileté období 1398-1408	342
Teplé sedmileté období 1409-1415	345
Studené jedenáctileté období 1416-1426	349
Studená klimatická epizoda 1427-1446	353
Teplé sedmileté období 1447-1453	359
Studená klimatická epizoda 1454-1465	363
<i>Výběr meteorologických záznamů od roku 1400 až po rok 1465, kdy končí první fáze malé doby ledové</i>	368
Malé klimatické optimum 1466-1618	378
Teplé dvouleté období 1466-1467	382

Studené tříleté období 1468-1470	384
Teplá klimatická epizoda 1471-1489	385
Chladné intersekulární období 1490-1518	390
Studené tříleté období 1490-1492	391
Teplé tříleté období 1493-1495	392
Studené čtyřleté období 1496-1499	393
Teplé dvouleté období 1500-1501	395
<i>Výběr meteorologických záznamů pro teplejší konec 15. století od roku 1466</i>	396
Počátek 16. století	403
Studené dvouleté období 1502-1503	406
Teplé tříleté období 1504-1506	407
Studené osmileté období 1507-1514	410
Teplé dvouleté období 1515-1516	412
Studené dvouleté období 1517-1518	414
Malé klimatické optimum, jádrové roky 1519-1542	415
Teplá klimatická epizoda 1519-1534	418
Studené dvouleté období 1535-1536	422
Teplé šestileté období 1537-1542	423
Studené šestileté období 1543-1548	425
<i>Výběr meteorologických záznamů pro první polovinu 16. století</i>	428
Malé pluvíaly a teplá klimatická epizoda 1549-1559	435
Studené dvouleté období 1560-1561	440
Teplé tříleté období 1562-1564	441
Studené čtyřleté období 1565-1568	442
Průměrně teplé období 1569-1574	443
Studené desetileté období 1575-1584	444
Závěrečný úsek malého klimatického optima	448
Průměrně teplá až teplá epizoda 1585-1597	450
Studené tříleté období 1598-1600	455
Teplá klimatická epizoda 1601-1618	458
<i>Výběr meteorologických záznamů pro druhou polovinu 16. století do počátku třicetileté války</i>	464
Pokračování malé doby ledové (1619-1897)	471
Studené dekadální období 1619-1679	475

Studené tříleté období 1619-1621	477
Teplé pětileté období 1622-1626	478
Studené tříleté období 1627-1629	479
Teplé dvouleté období 1630-1631	480
Studená klimatická epizoda 1632-1648	482
<i>Výběr meteorologických záznamů pro období třicetileté války</i>	486
Od konce třicetileté války až do konce 17. století	489
Teplé šestileté období 1649-1654	490
Studená klimatická epizoda 1655-1665	498
Teplé čtyřleté období 1666-1669	502
Studené desetileté období 1670-1679	504
Teplé sedmileté období 1680-1686	506
Studená klimatická epizoda 1687-1697	508
Teplé devítileté období 1698-1706	512
<i>Výběr meteorologických záznamů pro druhou polovinu 17. století</i>	516
Počátek 18. století	521
Studené čtyřleté období 1707-1710	522
Teplé pětileté období 1711-1715	524
Studené tříleté období 1716-1718	525
Teplé sedmileté období 1719-1725	526
Studené osmileté období 1726-1733	528
Charakter počasí kolem poloviny 18. století	531
Teplé pětileté období 1734-1738	533
Studené sedmileté období 1739-1745	534
Teplé osmileté období 1746-1753	537
<i>Výběr meteorologických záznamů pro první polovinu 18. století</i>	540
Počasí v druhé polovině 18. století	549
Poslední velký hladomor 1770-1772	551
Studené sedmileté období 1754-1760	553
Teplé dvouleté období 1761-1762	556
Studené devítileté období 1763-1771	557
<i>Výběr meteorologických záznamů pro druhou polovinu</i> <i>18. století až do počátku měření v Klementinu</i>	561
Přirozená klimatická období hodnocená podle záznamů teplot a srážek v pražském Klementinu	564

Teplota po roce 1771	566
Srážky po roce 1771	570
Klima a počasí ve 20. století	576
III. část: Pohled do budoucnosti - co nás čeká a co se s tím dá dělat	583
Hlavní rysy klimatu minulého tisíciletí	583
Každá krajina má své klima	591
Jaká byla úspěšnost minulých klimatických předpovědí?	596
Sucho a globální změny	597
Samé požáry	602
Budoucnost české a moravské krajiny na příkladu lesa	607
Co můžeme říct o klimatických extrémech a jejich vlivu na krajinu?	611
Dešťová past	619
Zadržování vody v krajině	620
Další opatření, která by mohla zmírnit dopady klimatických změn	625
Optimistický závěr: klima jako sociální síla	630
Příloha 1: Kompozitní krize minulosti a úděl dneška	635
Příloha 2: Přírodní, společenské a technické krize - rizika a možnosti jejich řešení. Pohled z perspektivy Prahy 1	649
Poděkování	669
Summary: Book on the Climate of the Lands of the Czech Crown	670
Výběr z literatury v češtině	676
Výběr z pramenů a literatury	678
Jmenný rejstřík	705